

І. І. Нікберг протягом багатьох років здійснював наукову редакцію журналів «Діабет» і «Діабет та життя». Він опублікував 6 книг з цієї проблеми і ряд науково-популярних статей, доповнив та редагував видання українською мовою книги L. Travis (США) «Керівництво для хворих на цукровий діабет».

І. І. Нікберг – популяризатор знань з багатьох загальномедичних та профілактичних питань. Неодноразово (в тому числі понад 100 разів після аварії на ЧАЕС) виступав з лекціями на підприємствах та в установах Києва й області.

Перу І. І. Нікберга належать 600 публікацій, у тому числі 25 монографій і підручників.

Багаторічна наукова, педагогічна, організаційно-методична та просвітницька діяльність І. І. Нікберга відзначена почесними нагородами і відзнаками. Він – лауреат Державної премії України в галузі науки, нагороджений медаллю «Ветеран праці СРСР», почесним знаком «Відмінник народної освіти України», медаллю міжнародної діабетичної асоціації (2007 р.). Отримав почесні звання «Людина року – 2009» у номінації «Література та журналістика» (за версією Австралійської громадської організації «Шалом»), «Засновника наукової школи (РАП)».

І. І. Нікберг – член Міжнародної федерації та Української спілки журналістів, член Асоціації українських лікарів в Австралії, почесний член Української діабетичної федерації, Української міжнародної та Австралійської діабетичних асоціацій, член Міжнародної академії екології та безпеки життєдіяльності людини, член-кореспондент Російської академії природознавства (РАП).

Шановний ювіляре!

Ми пам'ятаємо, глибоко цінуємо і зберігаємо добру пам'ять про часи спілкування з Вами як з доброзичливим, відкритим, щирим Наставником, Педагогом, Людиною, Науковцем, Лікарем.

Вдячні за Ваші наукові поради, які Ви даєте і нині, хоча і проживаєте з родиною в далекій Австралії.

Здоров'я, наснаги, нових наукових звершень і довголіття Вам, Учителю.

Низький уклін за добро, яким наповнюєте наші серця.

З великою повагою, Ваші колишні гуртківці, студенти та дисертанти: доктори медичних наук В. В. Верещака, О. Р. Пулик; доценти Є. М. Анісімов, А. М. Гринзовський, А. В. Новицька, В. П. Торгун; кандидати медичних наук О. М. Кадюк-Совгаренко, О. М. Новицький, І. М. Печковська, К. Є. Печковський, А. П. Резніков; заслужений лікар України В. О. Мовчанюк, лікарі Н. Я. Криничин, Луїс Аро Гарсія (Мексика), С. Шута (США), Л. Г. Тверовський (Німеччина).

К. Печковський, Є. Анісімов

КРАВЧУН ПAVЛО ГРИГОРОВИЧ (до 70-річчя від дня народження)

11 жовтня 2014 р. виповнилося 70 років від дня народження Кравчуна Павла Григоровича, професора, завідувача кафедри внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології та алергології, почесного професора Харківського національного медичного університету, вихованця Харківського національного медичного університету, доктора медичних наук, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка Академії наук вищої освіти, учня академіка Л. Т. Малої.

П. Г. Кравчун пройшов шлях від фельдшера, студента, клінічного ординатора, асистента, доцен-

та, професора до завідувача кафедри внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології та алергології Харківського національного медичного університету, яку він очолює з 2003 р.

У 1960 р. Павло Григорович закінчив середню школу і вступив до медичного училища. У подальшому як фельдшер був призваний до лав Радянської Армії. Робота фельдшера військової частини дала йому можливість ознайомитися з буднями медичної діяльності, що зміцнило віру в правильність вибору життєвого шляху. Після демобілізації з лав армії у 1966 р. він вступає на лікувальний факультет Харківського медичного інституту. Навчання приносить йому задоволення, особливо подобається творча діяльність у науковому гуртку. Товаришам з навчання імponує відвертість, доброзичливість і його обирають старостою, парт-оргом курсу. Він дедалі більше усвідомлює, що медицина і наукова діяльність – його покликання.

У 1972 р. Павло Григорович закінчив з відзнакою Харківський медичний інститут та був прийнятий до клінічної ординатури на кафедру госпітальної терапії, яку очолювала видатний вчений академік Л. Т. Малая. Під керівництвом Любові Трохимівни він проводить дослідження змін мікроциркуляції у хворих на інфаркт міокарда, підсумком якого стає захист кандидатської дисертації на тему «Порушення мікроциркуляції і активність реніну при великовогнищевому інфаркті міокарда та його ускладненнях» (1975 р.).

На початку професійної діяльності доля звела П. Г. Кравчуна, тоді ще юнака, з академіком Л. Т. Малою, і саме Любов Трохимівна стала для нього вчителем на все життя, їй він завдячує своїми досягненнями та успіхами.

З 1974 по 1979 р. Павло Григорович працює асистентом кафедри госпітальної терапії лікувального факультету, а в подальшому – доцентом. Він продовжує дослідницьку діяльність, розширює сферу наукових інтересів, поряд з клінічними дослідженнями патогенезу та лікування ішемічної хвороби серця, виникає розуміння необхідності вивчення епідеміології цього захворювання та шляхів його профілактики. Ретельні дослідження в цьому напрямі були узагальнені в докторській дисертації на тему «Гуморальні та мікрогемодинамічні механізми факторів ризику ішемічної хвороби серця», яку П. Г. Кравчун успішно захистив у 1996 р. Саме цього року його було призначено деканом III медичного факультету. У той період П. Г. Кравчун приділяє значну увагу науковим дослідженням, розширює педагогічну та організаційну діяльність.

З 2000 по 2007 р. П. Г. Кравчун – проректор з науково-педагогічної роботи Харківського медичного університету. У 2001 р. Павлу Григоровичу було присвоєно звання професора. З 2003 р. він очолює кафедру госпітальної терапії, яка в 2008 р. стала кафедрою внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології та алергології. Активна позиція спонукає його втілювати в життя нові педагогічні підходи. На кафедрі під його керівництвом створюються комп'ютерні мультимедійні програми з кардіології, пульмонології, гастроентерології, нефрології та імунології. Це позитивно впливає на рівень викладання терапії, допомагає провести об'єктивну оцінку знань студентів.

У 2004 р. П. Г. Кравчун отримав звання заслуженого діяча науки і техніки України. У 2005 р. його обрано академіком Академії наук вищої освіти України, цього ж року – почесним професором Харківського медичного університету. У 2006 р. за багаторічну плідну наукову та педагогічну роботу, за досягнення в організації роботи кафедри П. Г. Кравчуна нагороджено найвищою відзнакою Академії наук вищої освіти України – орденом князя Ярослава Мудрого. Навчальний посібник з грифом Міністерства охорони здоров'я України «Нестабільна стенокардія: клініка, діагностика, диференційне лікування» під редакцією П. Г. Кравчуна у 2007 р. отримав нагороду I ступеня Академії наук вищої освіти України. У 2008 р. П. Г. Кравчун удостоєний нагороди Академії наук вищої освіти України за багаторічну сумлінну працю у вищій школі та значні наукові досягнення. У 2003–2005 та 2007 рр. його нагороджено почесними грамо-

тами Міністерства охорони здоров'я України. Неодноразово нагороджений грамотами ректора Харківського національного медичного університету за досягнення в науковій, науково-методичній та навчально-виховній роботі, почесними грамотами Харківської міської ради та Харківської обласної державної адміністрації (2003, 2005).

П. Г. Кравчун є членом спеціалізованої вченої ради Харківського національного медичного університету, вченої ради II медичного факультету, головою профільної методичної комісії Харківського національного медичного університету з терапії, членом редколегії журналу «Врачебная практика» (Харків), заступником голови асоціації інтерністів України, заступником академіка-секретаря відділення медицини Академії наук вищої освіти України.

Під керівництвом П. Г. Кравчуна захищено 4 докторських та 16 кандидатських дисертацій. Він автор та співавтор 12 монографій і 14 навчальних посібників, 28 авторських свідоцтв та патентів України, автор понад 400 наукових праць.

П. Г. Кравчун – відомий терапевт-кардіолог, провідний спеціаліст з вивчення ішемічної хвороби серця. Він організатор проведення в Харківському регіоні широкомасштабних епідеміологічних та профілактичних досліджень з активного виявлення факторів ризику захворювань внутрішніх органів, які мали вагомий економічний ефект. Ним проведено глибокі дослідження з уточненням особливостей змін гемодинаміки, мікроциркуляції, тромбоцитарно-судинного гемостазу, показників ліпідного спектра крові, клініко-анамнестичних характеристик при формуванні та прогресуванні ішемічної хвороби серця. Він зробив вагомий внесок у вивчення патогенетичної ролі ендотеліну, ендотеліального фактора релаксації та імунологічних порушень при захворюваннях серцево-судинної системи, що дозволило розробити обґрунтовану терапію та шляхи первинної й вторинної профілактики. П. Г. Кравчуном проведено багаторічні дослідження з розробки схем тромболітичної терапії, ішемічних та реперфузійних ушкоджень. Ним досліджено зміни симпатoadреналової, ренін-ангіотензин-альдостеронової, калікреїн-кінінової систем, ендотеліну-1, ендорфіну, натрійуретичних субстанцій при артеріальній гіпертензії та хронічній серцевій недостатності. Розроблено схеми медикаментозного лікування та запобігання резистентності із застосуванням інгібіторів ангіотензинперетворюючого ферменту й антагоністів рецепторів ангіотензину II. Його дослідження мають велике науково-практичне значення, відзначаються глибиною наукових розробок, широко впроваджені в масштабах України, країн близького та далекого зарубіжжя.

П. Г. Кравчун постійно вдосконалює викладацьку та лекторську майстерність, багато працює з молодими асистентами кафедри, керує діяльністю магістрів, клінічних ординаторів, аспірантів – вітчизняних та іноземців. Під його керівництвом на кафедрі розпочато викладання циклу «Клінічна імунологія». Висока наукова ерудиція, глибоке знання предмета та добре володіння ним приваблюють до нього студентську молодь, вони із задоволенням слухають його лекції, відвідують практичні заняття.

Павло Григорович працює не тільки із студентами, але й піклується про хворих. Він добра, душевна та чуйна людина, професіонал – лікар вищої категорії за фахами «терапія», «кардіологія», «клінічна імунологія». Його робочі будні – консультації у відділенні інтенсивної терапії та інших відділеннях КЗОЗ Харківської міської клінічної лікарні № 27, яка є базовою лікувальною установою кафедри внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології та алергології Харківського національного медичного університету, правильний вибір діагностичних підходів та тактики лікування, участь у клінічних конференціях та обговореннях складних клінічних випадків. Для лікарів і студентів, які працюють поряд з ним, є реальна можливість набути значного клінічного досвіду.

П. Г. Кравчун присвятив себе гуманній професії лікаря. Повсякденна кропітка праця дала йому можливість стати плідним науковцем, талановитим наставником і вихователем. Свій 70-річний ювілей П. Г. Кравчун зустрічає із значними

науковими та педагогічними досягненнями, повний сил та енергії, з великими планами на майбутнє.

Професорсько-викладацький склад кафедри внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології та алергології Харківського національного медичного університету щиро вітає ювіляра та бажає Павлу Григоровичу Кравчуну міцного здоров'я, наснаги і подальших здобутків на благо медицини. Нових Вам, Павле Григоровичу, звершень і злетів, невичерпного творчого натхнення та довголіття на науково-освітній ниві України!

*Професорсько-викладацький склад кафедри
внутрішньої медицини № 2, клінічної
імунології та алергології Харківського
національного медичного університету*

ЗМІСТ

Імунозалежна патологія людини

*Казмірчук В. Є., Царик В. В., Войтюк Т. В.,
Дукельська Н. Є.* (Київ). Клініко-діагно-
стичне значення субкласів імуноглобу-
ліну G у верифікації імунодефіцитів..... 3

Тихонова Т. М. (Харків). Аналіз інформа-
тивності імунологічних маркерів повіль-
но прогресуючого аутоімунного діабету
дорослих..... 13

Огляд літератури

*Казимирко В. К., Кутовой В. В., Бобык В. И.,
Козак И. А., Иванецкая Л. Н., Дубко-
ва А. Г., Силантьева Т. С.* (Київ). Функ-
ція шаперонов Hsp60 и Hsp90 и их роль
в развитии кардиальной патологии..... 19

*Воловар О. С., Маланчук В. О., Крижанів-
ська О. О.* (Київ). Гіалуронова кислота:
будова, функції, можливість застосуван-
ня в комплексній терапії захворювань
скронено-нижньощелепного суглоба..... 24

Екологічні проблеми та здоров'я нації

Настіна О. М. (Київ). Зміни глобальної і
локальної скоротливості міокарда в учас-

CONTENTS

Immunopathology of human

*Kazmirchuk V. E., Tsaryk V. V., Vojtyuk T. V.,
Dukelska N. E.* (Kyiv). Clinical and diagnos-
tic significance of immunoglobulin G sub-
classes in immunodeficiency verification

Tykhonova T. M. (Kharkiv). Informativity
analysis of immunologic markers of slowly
progressive autoimmune diabetes in
adults

Surveys of literature

*Kazimirko V. K., Kutovoy V. V., Bobyk V. I.,
Kozak I. O., Ivanitskaya L. M., Dubko-
va A. G., Silanteva T. S.* (Kiev). Chaperones
function Hsp60 and Hsp90, and their role
in cardiac pathology

*Volovar O. S., Malanchuk V. A., Kryzhaniv-
ska O. A.* (Kiev). Hyaluronic Acid: Struc-
ture, Functions, the Possibilities of Apply-
ing in the Complex Treatment of the Tem-
poromandibular Joint Diseases

Ecological problems and health of nation

Nastina O. (Kyiv). Changes of global and lo-
cal myocardial contractility of chernobyl